

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **MUDr. M. D.**, zast. Mgr. Janem Bartuškou, advokátem, se sídlem Kořenského 1107/15, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/96101-911 a č. j. MPSV-2024/96120-911, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 8. 2025, č. j. 16 Ad 14/2024-37,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně advokátu Mgr. Janu Bartuškovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 10 140 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadních řízení

[1] Žalobkyně dne 11. 12. 2023 požádala o příspěvek na živobytí. Úřad práce České republiky – krajská pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „úřad práce“) tuto žádost zamítl rozhodnutím ze dne 10. 1. 2024, č. j. 1241/2024/AAE. Proti tomuto rozhodnutí žalobkyně brojila odvoláním, které žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 18. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/96101-911 (dále jen „první napadené rozhodnutí“), a potvrdil rozhodnutí úřadu práce.

[2] Žalobkyně téhož dne (tj. 11. 12. 2023) podala žádost o přiznání dávky doplatku na bydlení. Úřad práce tuto žádost zamítl rozhodnutím ze dne 30. 1. 2024, č. j. 4520/2024/AAE. Žalobkyně se proti tomuto rozhodnutí bránila odvoláním, které

žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 18. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/96120-911 (dále jen „druhé napadené rozhodnutí“), a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[3] Žalobkyně podala proti prvnímu a druhému napadenému rozhodnutí žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 4. 8. 2025, č. j. 16 Ad 14/2024-37.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[4] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody nepodradila pod jednotlivá písmena uvedená v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Uvedla, že rozsudek městského soudu je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a proto, že se v něm městský soud nevypořádal s jejími žalobními námitkami.

[5] Skutkový stav tak, jak byl zjištěn správními orgány, je v rozporu se skutečnou životní situací stěžovatelky. Stěžovatelce je 86 let, má vážné zdravotní problémy a její skutečné náklady na bydlení výrazně převyšují její příjmy. Městský soud akceptoval závěr správních orgánů, že přiměřené náklady na bydlení stěžovatelky činí 7 413,70 Kč, avšak nezohlednil, že stěžovatelkou doložené odůvodněné náklady na bydlení dle § 34 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „ZPHN“), činily v rozhodném období 22 290 Kč. Městský soud pochybil, když pro účely posouzení splnění podmínky dle § 33 odst. 2 věty druhé ZPHN vycházel z příjmu, od něhož byly odečteny pouze fiktivní, zákonem limitované přiměřené náklady, a nikoliv náklady skutečné a odůvodněné. Tímto formalistickým postupem zcela popřel smysl a účel dávky. Pokud by byly od skutečného příjmu odečteny náklady, které se blíží realitě, stěžovatelka by splnila podmínky pro přiznání požadovaných dávek. Stěžovatelka namítla, že její starobní důchod měl být započítán v rozhodném období pouze v měsících, ve kterých jí byl skutečně vyplacen, tedy připsán na bankovní účet.

[6] Městský soud nesprávně posoudil podklady přiložené stěžovatelkou. Nevypořádal se s její námitkou, že správní rozhodnutí obsahují nedostatečně odůvodněné a nesprávné částky, které neodpovídají doloženým podkladům. Neobjasnil, proč nebyl zohledněn pokles prostředků na bankovním účtu, který stěžovatelka doložila výpisem z účtu. Stěžovatelka brojí proti závěru městského soudu, podle kterého nebyl doložen doklad o výši záloh za elektřinu za měsíc prosinec 2023. Žádá proto o přezkoumání, zda městský soud vycházel ze správných skutkových zjištění.

[7] Městský soud se nevypořádal s tvrzením stěžovatelky, že postup správních orgánů byl zmatečný, neboť je z něj patrný vnitřní rozpor mezi jednotlivými rozhodnutími. Stěžovatelce byla rozhodnutím úřadu práce ze dne 2. 7. 2024, č. j. 31056/2024/AAE, odejmuta dávka, která jí podle rozhodnutí ze dne 10. 1. 2024, č. j. 1241/2024/AAE, nikdy nebyla přiznána. Zmatečný je i rozsudek městského soudu, protože z něj není patrné, jakým způsobem byl zohledněn doplatek nájmu ve výši 292 Kč a dále zvýšení nákladů na bydlení o 10 %.

pokračování

[8] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožnil se závěry městského soudu. Uvedl, že nárok žalobkyně byl u obou dávek posouzen v souladu se zákonem a srozumitelně odůvodněn. Navrhl proto kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení kasační stížnosti

[9] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Vzhledem k tomu, že v předcházejícím řízení u městského soudu rozhodoval specializovaný samosoudce, musí Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) dále posoudit, jestli kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pokud tomu tak není, NSS kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. K přesahu vlastních zájmů stěžovatele se NSS vyjádřil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Kasační stížnost je přijatelná v případě, kdy se zaprvé dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou NSS, zadruhé, pokud se kasační stížnost týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, zatřetí, pokud je třeba učinit judikатурní odklon, a nakonec začtvrté, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. V posuzované věci není žádný z těchto důvodů přijatelnosti naplněn.

[10] Stěžovatelka v první řadě namítla, že je rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný. Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jak uvažil o zásadních a pro danou věc podstatných skutečnostech, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za mylnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, nebo rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, nebo ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62).

[11] Těmto požadavkům městský soud dostál. Z odůvodnění rozsudku je zřejmé, z jakého skutkového stavu vyšel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Jednoznačně z něj vyplývají důvody, pro které městský soud přisvědčil žalovanému, že nebyly splněny podmínky pro vyhovění žádostem o přiznání příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. Městský soud srozumitelně vysvětlil, z jakých důvodů jsou výpočty jednotlivých částek (nezbytných pro posouzení nároku na tyto dávky) správné.

[12] Neobstojí obecná námitka stěžovatelky, že se městský soud nevypořádal s jejími žalobními body. Míra precizace kasačních námitek do značné míry předurčuje, jaké právní ochrany se stěžovateli u soudu dostane. Čím je námitka obecnější, tím obecněji k ní NSS přistoupí (viz rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS). Stěžovatelka neupřesnila, jakými žalobními body se městský soud nezabýval, přičemž z odůvodnění rozsudku vyplývá, že v něm

uvedl vlastní právní úvahy ohledně podstaty žaloby a nespokojil se pouze s odkazem na závěry žalovaného.

[13] K ostatním kasačním námitkám NSS předně upozorňuje, že se naprostou většinou z nich již dříve opakovaně zabýval, a to i ve věcech stěžovatelky. Rovněž již podrobně vyložil veškerá relevantní ustanovení zákona. NSS neshledal důvod se od této judikatury odchýlit a v podrobnostech na ni odkazuje (viz usnesení NSS ze dne 25. 11. 2025, č. j. 1 Ads 155/2025-61, ze dne 9. 12. 2025, č. j. 22 Ads 151/2025-59, nebo ze dne 10. 12. 2025, č. j. 22 Ads 239/2025-63, a rozsudky ze dne 18. 4. 2018, č. j. 10 Ads 344/2017-42, ze dne 24. 5. 2018, č. j. 1 Ads 433/2017-29, ze dne 27. 6. 2018, č. j. 6 Ads 20/2018-32, ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 Ads 396/2018-27, ze dne 7. 2. 2019, č. j. 7 Ads 500/2018-24, ze dne 4. 4. 2019, č. j. 10 Ads 298/2018-40, ze dne 10. 4. 2019, č. j. 9 Ads 424/2018-37, ze dne 26. 6. 2019, č. j. 2 Ads 38/2019-37, ze dne 27. 6. 2019, č. j. 2 Ads 39/2019-35, ze dne 27. 6. 2019, č. j. 10 Ads 2/2019-42, ze dne 23. 7. 2019, č. j. 5 Ads 101/2017-79, a ze dne 14. 5. 2020, č. j. 8 Ads 79/2019-47).

[14] Z uvedené judikatury vyplývá, že nárok na příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení nemá automaticky ten, jehož výdaje na bydlení jsou vyšší než jeho příjmy. Pro účely posouzení nároku na příspěvek na živobytí je relevantní, zda je žadatel osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 písm. a) ZPHN. Nárok na příspěvek na živobytí má totiž podle § 21 odst. 1 ZPHN osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob (viz rozsudek NSS č. j. 5 Ads 101/2017-79).

[15] Městský soud se ztotožnil se správními orgány, že příjem stěžovatelky a společně posuzované osoby za rozhodné období činí dle § 9 odst. 2 ZPHN 13 768,31 Kč. Částka živobytí stěžovatelky a posuzované osoby je nižší (9 748 Kč). Tato skutečnost brání přiznání příspěvku na živobytí (viz rozsudky NSS č. j. 5 Ads 101/2017-79 a č. j. 1 Ads 433/2017-29). Stěžovatelka se na několika místech kasační stížnosti domáhá započítání svých *odůvodněných* nákladů na bydlení, které však pro posuzovanou věc nejsou podstatné. Naproti tomu jsou rozhodující *přiměřené* náklady na bydlení (viz rozsudky NSS č. j. 10 Ads 344/2017-42 nebo č. j. 2 Ads 39/2019-35). Městský soud dále stěžovatelce vysvětlil, že jí byly přiměřené náklady na bydlení započítány v maximální možné výši. Příjem vypočtený podle § 9 odst. 2 ZPHN nepředstavuje reálný příjem osoby, jak mylně dovozuje stěžovatelka, ale výsledek matematické operace zohledňující právní úpravu v § 9 odst. 1 a 2 ZPHN. Pro posuzování nároku na dávky dle ZPHN proto nelze vyjít z představy, že nárok na dávky má ten, jehož výdaje na bydlení jsou vyšší než jeho příjmy, ale je nutné postupovat dle příslušných ustanovení, která výpočet „příjmů“ a „výdajů“ specifickým způsobem upravují. Správní orgány i městský soud postupovaly správně, když se předně zabývaly srovnáním příjmů stěžovatelky a jejího syna (po úpravách dle § 9 ZPHN) s částkou na živobytí společně posuzovaných osob (podrobněji viz rozsudky NSS č. j. 7 Ads 396/2018-27 a č. j. 7 Ads 500/2018-24). Jakkoli se výše přiměřených nákladů v některých případech odvíjí od výše odůvodněných nákladů na bydlení, limitem výše přiměřených nákladů je pro osoby bydlící v Praze 35 % výše příjmů (viz § 9 odst. 2 ZPHN, věta první za středníkem).

pokračování

[16] Uvedené vede i k závěru o nemožnosti přiznat doplatek na bydlení. Jak v souladu s judikaturou vyložil městský soud, stěžovatelce by tuto dávku bylo možné přiznat podle § 33 odst. 2 věty první ZPHN, pokud by měla nárok na příspěvek na živobytí (viz rozsudky NSS č. j. 8 Ads 79/2019-47, č. j. 7 Ads 396/2018-27, č. j. 6 Ads 20/2018-32 nebo č. j. 1 Ads 433/2017-29). To však v posuzované věci nebylo splněno. Podle městského soudu nebylo možné stěžovatelce přiznat ani doplatek na bydlení postupem podle § 33 odst. 2 věty druhé ZPHN. Příjmy společně posuzovaných osob totiž přesahují 1,3násobek částky jejich živobytí (12 672,40 Kč, viz bod 48 rozsudku městského soudu). Tudíž není splněna vstupní podmínka pro to, aby vůbec mohly správní orgány přistoupit ke správnímu uvážení.

[17] Městský soud se řádně vypořádal i s námitkou stěžovatelky, že jí není zřejmé, jak byl zohledněn doplatek nájmu v částce 292 Kč. Uvedl, že odůvodněné náklady na bydlení byly vyšší než částka odpovídající 35 % z příjmů společně posuzovaných osob, a doplatek nájmu tak nemohl mít na posouzení správních orgánů žádný vliv. To platí i pro případné zvýšení nákladů na energie o 10 % podle § 34 písm. c) ZPHN (body 34 a 35 napadeného rozsudku). Jak vysvětlily správní orgány, s ohledem na právě uvedené by bylo nadbytečné vyzývat stěžovatelku k doložení úhrady zálohy na elektřinu.

[18] Městský soud také zdůvodnil, proč nepřisvědčil námitce stěžovatelky stran poklesu příjmů (viz body 42 a 43 jeho rozsudku). Stěžovatelka uvedla, že jí v prosinci 2023 nebyl vyplacen důchod, což správní orgány nezohlednily. Z obsahu spisu však vyplývá, že šlo pouze o zdánlivý pokles příjmů daný termínem výplaty důchodu. Městský soud zdůraznil, že pro účely posouzení nároku na dávku je rozhodné, že byl starobní důchod přiznán i za měsíc prosinec 2023 a že jeho vyplacení proběhlo v období časově blízkém výplatnímu termínu. Současně připomněl, že rozhodným obdobím pro posouzení projednávané věci bylo období září až listopad 2023. Správní orgány tedy při výpočtu příjmů nepochybily, stěžovatelka měla v rozhodném období k dispozici svůj pravidelný důchod a nelze hovořit o poklesu jejích příjmů ani po podání žádosti o dávku.

[19] Městský soud vysvětlil, že po stěžovatelce bylo možné legitimně požadovat, aby před tím, než jí bude přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi, zvýšila své příjmy vlastním přičiněním, a to prodejem cenných papírů. V rozhodném období docílila prodejem části cenných papírů příjmů z kapitálového majetku, které se povinně zahrnují do příjmů rozhodných pro vznik nároku na dávky pomoci v hmotné nouzi (body 38 až 41 napadeného rozsudku). V rozhodnutí č. j. MPSV-2024/109299-911 nedospěl žalovaný k odlišnému závěru, pokud jde o započitatelnost příjmů z prodeje cenných papírů pro účely posouzení nároku na dávky pomoci v hmotné nouzi.

[20] Stěžovatelka dále namítla, že postup správních orgánů byl zmatečný, neboť je z něj patrný vnitřní rozpor mezi jednotlivými rozhodnutími. Stěžovatelce byla rozhodnutím úřadu práce ze dne 2. 7. 2024, č. j. 31056/2024/AAE, odejmuta dávka, která jí podle rozhodnutí ze dne 10. 1. 2024, č. j. 1241/2024/AAE, nikdy nebyla přiznána. S touto námitkou se městský soud vypořádal v bodě 54 rozsudku. Uvedl, že vyloučil k samostatnému projednání žaloby proti těmto rozhodnutím, které vede pod sp. zn. 16 Ad 18/2025 a sp. zn. 16 Ad 19/2025. Uvedená správní rozhodnutí tak nejsou předmětem nyní projednávané věci.

[21] Ani další obecně formulované skutečnosti akcentované stěžovatelkou (její zdravotní stav, věk apod.) nemohou nic změnit na posouzení splnění zákonných podmínek pro přiznání předmětných dávek (viz bod 53 rozsudku městského soudu). Zákon jednoznačně stanoví, jaké podmínky to jsou, a správní orgány a následně městský soud jejich splnění hodnotily správně. NSS z lidského hlediska chápe, že stěžovatelka může svou vlastní situaci vnímat jako nelehkou, nicméně neshledal, že by městský soud ve svém rozsudku pochybil, natož hrubě.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Ze shora uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je namístě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť jde o věc pomoci v hmotné nouzi.

[24] Stěžovatelce byl usnesením NSS ze dne 28. 8. 2025, č. j. 2 Ads 189/2025-16, ustanoven k ochraně jejích práv zástupcem Mgr. Jan Bartuška, advokát. Podle § 35 odst. 10 části věty první za středníkem ve spojení s § 120 s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném od 1. 1. 2025, náleží ustanovenému zástupci stěžovatelky odměna po 4 620 Kč za dva úkony právní služby, a to za převzetí a přípravu zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a za doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náleží zástupci dále náhrada hotových výdajů v paušální částce 450 Kč za každý z uvedených úkonů právní služby. Ustanovený zástupce není plátcem DPH ani nevykonává advokacii jako společník obchodní korporace, která je plátcem DPH. Celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů činí 10 140 Kč. Uvedená částka bude vyplacena ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2026

Tomáš Kocourek
předseda senátu

